

Hensynet til ressursforvaltning i energilovgivning

Henrik Jorem
Stipendiat ph.d., Det juridiske fakultet
6. desember 2023

UNIVERSITETET I BERGEN

1. Innledning

Hovedspørsmål: Hva ligger i hensynet til ressursforvaltning? Hvordan legger loven opp til at hensynet til ressursforvaltning skal realiseres? Hvilke problemstillinger oppstår i relasjon til private aktører?

Oversikt:

1. Innledning
2. Kort om formålsparagrafenes funksjon
3. Hensynet til ressursforvaltning i petroleumsloven
4. Hensynet til ressursforvaltning i havenergilova
5. Sideblikk til havbunnsmineralloven
6. Avslutning – et annet “rettighetsperspektiv”?

2. Kort om formålsparagrafenes funksjon

Lov om naturvern (1970) § 1

Naturen er en nasjonalverdi som må vernes. Naturvern er å disponere naturressursene ut fra hensynet til den nære samhørighet mellom mennesket og naturen, og til at naturens kvalitet skal bevares for fremtiden.

Enhver skal vise hensyn og varsomhet i omgang med naturen.

Inngrep i naturen bør bare foretas ut fra en langsiktig og allsidig ressursdisponering som tar hensyn til at naturen i fremtiden bevares som grunnlag for menneskenes virksomhet, helse og trivsel

***

C.J. Arnholm 'Litt om lovteknikk' *Lov og Rett* 1971 s. 277-278

C.A. Fleischer 'Formålsparagrafer, naturvern og tvilsomme jurist-oppfatninger' *Lov og Rett* 1972 s. 273-277

3. Hensynet til ressursforvaltning i petroleumsloven

Finansdepartementet.

St. meld. nr. 25
(1973—74)

Petroleumsvirksomhetens plass i det
norske samfunn

Industridepartementet.

OVERSIKT
over

ØLJEPOLITISKE SPØRSMÅL

bl.a. på bakgrunn av utenlandsk oljelovgivning
og utenlandsk konsesjonspolitikk.

Av
JENS EVENSEN

Betekning utarbeidet etter oppdrag fra Industridepartementet.

Januar 1971

Ressursforvaltningen – § 1-2

Ressursforvaltningen forestås av Kongen i samsvar med bestemmelsene i denne lov og vedtak fattet av Stortinget.

Petroleumsressursene skal forvaltes i et langsiktig perspektiv slik at de kommer hele det norske samfunn til gode. Herunder skal ressursforvaltningen gi landet inntekter og bidra til å sikre velferd, sysselsetting og et bedre miljø og å styrke norsk næringsliv og industriell utvikling samtidig som det tas nødvendige hensyn til distriktpolitiske interesser og annen virksomhet.

Forsvarlig utvinning – § 4-1

Utvinning av petroleum skal foregå på en slik måte at mest mulig av den petroleum som finnes i hver enkelt petroleumforekomst, eller i flere petroleumforekomster sammen, blir produsert. Utvinningen skal skje i samsvar med forsvarlige tekniske og sunne økonomiske prinsipper og slik at øding av petroleum eller reservoarenergi unngås. For å oppnå dette, skal rettighetshaver fortløpende vurdere utvinningsstrategi og tekniske løsninger og iverksette nødvendige tiltak.

4. Hensynet til ressursforvaltning i havenergilova

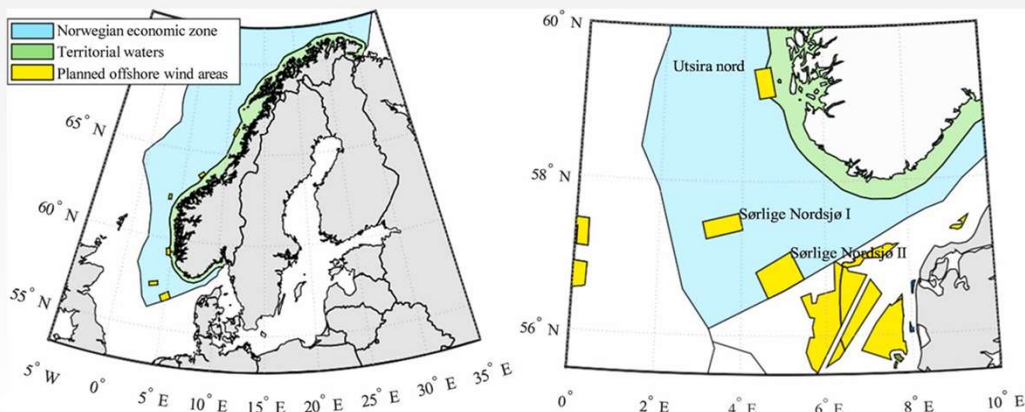
Havenergilova § 1-1 – Formål

Denne lova skal leggje til rette for utnytting av fornybare energiresursar til havs i samsvar med samfunnsmessige målsetjingar, og for at energianlegg blir planlagde, bygde og disponerte slik at omsynet til energiforsyning, miljø, tryggleik, næringsverksemd og andre interesser blir tekne vare på.

Hvem eier vinden?

- Kyststaten har eksklusiv rett til å utnytte arealene til bl.a. energiproduksjon fra vind, jf havrettskonvensjonen art 56 nr. 1
- Problemet med grenseoverskridende vaketap

Gone with the wind? Wind farm-induced wakes and regulatory gaps

Eirik Finserås^{a,*}, Ignacio Herrera Anchustegui^{a,2}, Etienne Cheynet^{b,3}, Cristian Guillermo Gebhardt^{b,4}, Joachim Reuder^{b,5}

^a Faculty of Law and Bergen Offshore Wind Centre, University of Bergen, Bergen, Norway
^b Geophysical Institute and Bergen Offshore Wind Centre, University of Bergen, Bergen, Norway

ARTICLE INFO

Keywords:
Offshore wind energy power production wake
Legal conflicts Law of the Sea
Regulatory framework

ABSTRACT

Wind farm-induced wakes can propagate dozens of kilometres, decreasing the power production and the fatigue lifetime of wind turbines between neighbouring farms. This phenomenon termed hereinafter “wind theft”, may lead to legal conflicts between wind farm operators and even States as power production from a wind farm is affected by the wake effects generated by another, reducing power output. Wind theft can substantially slow down the development of offshore wind if it is not regulated by a clear legal framework. In this study, we present the case of Sørige Nordsjø II, a large offshore area that opened for wind turbine licensing application in 2020, is explored. This area is located in the Norwegian exclusive economic zone (EEZ) on the border to the Danish equivalent zone. Using state-of-the-art reanalysis data covering 1992–2020, it is shown that long farm-induced wake will likely propagate regularly from SN2 into the Danish EEZ and vice versa. This research shows how the United Nations Law of the Sea Convention 1982 leaves a regulatory gap regarding cross-border wind wake effects. As Europe crucially needs to expand its renewable energy production and work towards its net zero objectives by 2050, coastal States should cooperate to find regulatory solutions to wake effects such that wind resource management can be optimised. While some North Sea coastal States demonstrate a political will to cooperate, such policies must proliferate into legal instruments which lend certainty and predictability to wind resource management.

1. Introduction

The offshore wind impetus comes from a national and regional ambition to rapidly increase electricity generation to promote decarbonisation and energy security. In 2020, the European Commission presented the European Union (EU) strategy for offshore renewable energy, which aims to increase the EU’s offshore wind capacity from 12 GW in 2020 to 60 GW by 2030 and 300 GW by 2050 [1]. Even more ambitiously, WindEurope estimates that the EU, including the UK and Norway, has the collective capacity to construct 450 GW by 2050 [2].

The offshore renewable energy strategy plays a key role to achieve a sustainable energy transition by 2050 but also to reduce Europe’s energy dependency on Russian fossil fuels [3]. The offshore wind energy potential of the North Sea can meet a large share of European’s electricity

demand [4]. Averaging a nominal output of 12 MW per offshore wind turbine (OWT) with a modern design, reaching 300 GW of installed power corresponds to 16 new OWTs per week until 2050. This high ambition is reflected by Fig. 1, which shows that the number of planned areas for offshore farms (OWFs) in the North Sea is growing in size and numbers.

However, OWF generate wakes characterised by a reduction in mean wind speed and an increase in small-scale turbulence. These wakes have the potential to disrupt the operation of adjacent wind farms and can lead to inter-State/operator conflicts. Recent studies indicate that farm wakes can propagate downwind for distances ranging from 30 km to 55 km [5–7], with even longer wakes observed under specific flow conditions [8]. Satellite data from the North Sea already show evidence of such wakes (see Fig. 2). The loss of capacity factor for OWFs affected

* Corresponding author.
E-mail address: Eirik.Fineras@uib.no (E. Finserås).
¹ 0000-0003-2795-5299
² 0000-0001-7732-1927
³ www.elsevier.com/locate/marpol

Meld. St. 20

(2019–2020)

Melding til Stortinget

Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene

Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten,
Norskehavet, og Nordsjøen og Skagerrak

Samordnet arealbruk

5. Sideblikk til havbunnsmineralloven

Havbunnsmineralloven § 1-1 – Lovens formål

Denne loven skal legge til rette for undersøkelse og utvinning av mineralforekomster på kontinentalsokkelen i samsvar med samfunnsmessige målsettinger, slik at hensynet til verdiskaping, miljø, sikkerhet ved virksomheten, øvrig næringsvirksomhet og andre interesser blir ivaretatt.

Hensynet til miljøet

WWF mener Norge bryter loven i jakten på havbunnsmineraler

Regjeringen vil åpne for utvinning av havbunnsmineraler i norske havområder.

Regjeringen har foreslått å lete etter verdifulle havbunnsmineraler på norsk kontinentalsokkel. WWF Verdens naturfond mener derimot at det er ulovlig å åpne opp for leting og utvinning på dyphavet.

Silje Haugen Myrseth
Journalist

Publisert 9. nov. kl. 08:00
Oppdatert 9. nov. kl. 12:19

EU kan punktere Norges drøm om gruvedrift på havbunnen

NTB 11:57

På havbunnen ligger uante mengder nikkell, mangan, kobolt og kobber – mineraler som er viktige i produksjonen av blant annet elbiler, batterier og solcellepaneler. Norge, Japan og Cook-øyene kan bli de første landene som åpner opp for gruvedrift til havs. Men forskere advarer om ukjente miljøkonsekvenser. Foto: AP / NTB

I et nytt direktiv om kritiske råvarer som EU er i ferd med å vedta, advares det mot å utvinne mineraler på havbunnen.

Direktivet kan legge i kjelker i veien for Ap-Sp-regjeringens planer om å åpne opp store områder i Barentshavet og Grønlandshavet for gruvedrift.

Håpet er at dette skal bli Norges nye gullgruve.

Regjeringens [stortingsmelding](#) om saken er nå til behandling i Stortinget.

6. Avslutning – et annet “rettighetsperspektiv”

Grunnloven § 112

Enhver har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares. Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterslekten.

Borgerne har rett til kunnskap om naturmiljøets tilstand og om virkningene av planlagte og iverksatte inngrep i naturen, slik at de kan ivareta den rett de har etter foregående ledd.

Statens myndigheter skal iverksette tiltak som gjennomfører disse grunnsetninger.

---

uib.no